

כ"ט סיון, תשע"ג, 7.6.2013

גיליון מס' 362

פרשת קרח

סיפורו של אף

מאת יונתן בשיא, קיבוץ מעלה גלבוע

פרשת קורח היא פרשת בר המצווה שלי.

לנו, בני דור תש"ח, החוגגים יחד עם המדינה 65 אביבים, נראה שהמדינה מתבגרת יחד איתנו, ושאלות הנשאלות היום, שונות מאד מהשאלות שעמדו אז על הפרק. כך, ניסיתי לקרוא מחדש את דרשת בר המצווה שלי (שמן הסתם נכתבה בעיקר ע"י אבא ז"ל. אני אינני זוכר כלל מה היה חלקי בעניין...) והיא נראתה לי רחוקה מאד מהנושאים שהיום הייתי מתמודד איתם. השאלה של הפרשה, שאלת המנהיג המתמודד עם אופוזיציה חריפה מבית, לא עמדה אז מן הסתם על הפרק. או שמא, כנער בן 13 לא היה זה נושא שעמד בראש מעייני.

קריאה מדוקדקת בטענות של דתן ואבירם, מעלה תמיהה על עורך הפרשיות: מדוע קטע פיסקה בת שני פסוקים לשניים, ע"י "שני"? בתחילת הפיסקה כתוב - "ויאמרו: לא נעלה! המעט כי העליתנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר, כי תשתרר עלינו גם השתרר". ובהמשך - "אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאותנו, ותתן לנו נחלת שדה וכרם, העיני האנשים ההם תנקר- לא נעלה". כלומר, יש כאן כלל, פרט וכלל. הכלל הוא- לא נעלה. והפרט- השוואה בין מצרים כארץ זבת חלב ודבש ממנה הגענו, אל ארץ זבת חלב ודבש אחרת, ארץ ישראל, שהובטחה לנו אך אליה אין אנו אפילו מתקרבים. והנה, עריכת הפרשה לשבעה עולים בשבת, קטעה את הנאום האופוזיציוני- ממש באמצע! אני זוכר שכקורא צעיר בתורה, התקשיתי מאד בהתחלת "שני", שכן האף שבתחילת הפסוק השני, מוטעמת בפזר. נסו נא לומר "אמן אף" עם פזר ותראו עד כמה קשה המינעד הזה לקורא המתחיל! נדמה לי שההסבר האפשרי לחלוקה הזו, שחילק עורך הפרשה, טמון אכן במילה אף.

בעברית יש למילה אף מספר רב של מובנים, וצריך על פי ההקשר לנסות ולהבין למה הכוונה:

1. גם: "הנך יפה דודי אף נעים".

2. כעס: "ויתשם ה' מעל אדמתם, באף ובחימה ובקצף גדול".

3. למרות: "האף אמנם אלד, ואני זקנתי".

4. שלילה: "אף אחד לא קם".

5. חוטם: "אף להם ולא יריחו".

6. פני האדם: "אפך כמגדל הלבנון".

ועוד... ויש גם שימושים רבים בהשאלה – דחף את האף; עם האף באדמה; ארך אפיים; ועוד ועוד.
ובחזרה לשני הפסוקים שלנו: אונקלוס מתרגם אף = ברם. או בעברית שלנו- אולם. אבל.
הפירוש שלו עושה סדר בשני הפסוקים, וגם מסביר מדוע עורך הפרשה קטע את דבריהם באמצע!

על פי פירושו של אונקלוס לא רק שדבריהם של דתן ואבירם מתחילים ונגמרים ב – לא נעלה, אלא גם הטענה עצמה, הפרט, מחולקת לשניים בצורה סימטרית, הגיונית, ולכן מרושעת. ובין שני החלקים, חציצה – "כי תשתרר עלינו גם השתרר": כלומר, הוצאת אותנו מארץ מצרים, ארץ זבת חלב ודבש, אבל לא הבאת אותנו לארץ זבת חלב חדשה (= כנען). על פי הפירוש הזה, שבעל דעת מקרא מצדד בו, המבנה של הפסוק השני צריך להיות: אף לא הביאותנו אל ארץ זבת חלב ודבש ותתן לנו נחלת שדה וכרם... ואז ההקבלה לפסוק הראשון אפילו ברורה יותר: המעט- אף לא. כי העלייתנו- לא הביאותנו. במדבר- נחלת שדה וכרם.

נדמה כי ההפסקה שכופה עלינו הקריאה בבית הכנסת, ע"י עליית הלוי לקריאה, מדגישה מצד אחד את ההקבלה ההופכית שבין שני הפסוקים, ומצד שני מאפשרת גם ביקורת על הצורה שבה נקטו דתן ואבירם בנסיונם לקעקע את מנהיגותו של משה.

דברי מוקדשים לכל בני דור תש"ח, החוגגים בימים אלה, יחד עם המדינה, 65 אביבים: "עוד ינובון בשיבה, דשנים ורעננים יהיו".

יונתן בעשיא (65). הוא חבר קיבוץ מעלה גלבוע. נשוי לנעמי. אב לששה וסב לששה עשר. משמש כעת גם כיו"ר איגוד התעשייה הקיבוצית.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il
אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il